

Karayolları Trafik Yönetmeliği

KTY · No: 8182

Madde 12 Psiko-teknik değerlendirmede incelenecek sürücü özellikleri

Psiko-teknik değerlendirmede sürücülerin aşağıda belirtilen yetenek ve becerileri, bu amaçla geliştirilmiş bilgisayar destekli testler ve diğer test yöntemleri kullanılarak ölçülür.

a) Zihinsel yetenekler;

1) Dikkat: Algılama sürecinin testin içeriğini oluşturan çeşitli uyaranlar arasından, sadece test kapsamında kritik uyaran olarak belirlenmiş olanlar üzerine yönlendirilmesi, sık aralıklarla ve sürekli olarak gelen bu kritik uyaranların seçici algılama ile fark edilmesi sürecinde incelenmelidir.

2) Anlama ve değerlendirme (muhakeme) yeteneği: Bu yetenek, analitik düşünce becerisinin kullanıldığı, olgulara ilişkin ipuçlarından anlamlı sonuçlar çıkarma ve olgular arasındaki bağıntıları sağlayan prensipleri anlayabilme süreci üzerine kurulu sözel olmayan bir test ile ölçülmelidir.

3) Hız ve mesafe algılama: Bu beceri, hareket halindeki objelerin hareket hızlarının ve hedefe olan uzaklıklarının tahmin edilebilmesi üzerine kurulu bir test ile ölçülmelidir. Sürücülerin, tehlike oluşturmayacak şekilde davrandıklarını gösteren bir performans sergilemesi esastır.

4) Geniş görüş alanı içinde uyaran fark etme: Bu beceri, yüz kırk derecelik görüş alanı içinde, kişinin uyaranları ilk fark ettiği nokta ve fark ettiği anda doğru tepkiler verip vermediği üzerine kurulu bir test ile ölçülmelidir. Kullanılacak testte, kişinin dikkatini görüş alanı dışındaki uyaranlara yoğunlaştırmasını engellemek üzere görüş alanı içinde bir başka görev ile ilgilenmesi de sağlanabilir.

5) Şekil Algılamada Görsel Süreklilik: Bu özellik, şekil algılamasında seçici davranmayı sağlayan kriterleri sürekli takip etme becerisini ve bu kapsamda verilen tepkilerin hızını dikkate alan bir test ile ölçülmelidir.

6) Görsel Bellek: Görsel ortamda yer alan bilgileri hızlı algılama ve bellekte tutma performansını değerlendirmek amacıyla, trafik ortamını içeren fotoğrafların ekranda çok kısa bir süre sunularak bu fotoğraflara ilişkin önceden belirlenmiş unsurların görsel bellekte tutulma kapasitesini belirleyen bir test ile ölçülmelidir.

b) Psiko-motor yetenekler;

1) Tepki Hızı: Uyaranın fark edilmesi ile tepkinin ortaya konulması arasında geçen zaman tepki hızı olarak değerlendirilmelidir. Tepkilerin ne kadar hızlı olduğu kadar ne kadar doğru olduğu da incelenmelidir. Bu amaçla, farklı görsel ve/veya akustik uyaranlar sunulmalı tepkiler eller ve ayaklarla verilmelidir. Bu test içinde tepki hızı doğruluğu stres altında ve/veya yanıltıcı uyaranlarla ölçülmelidir.

2) Koordinasyon Düzeyi: Koordinasyon, bir görev yerine getirilirken doğru tepkilerin verilebilmesi için, aynı anda farklı uzuvların hareketlerinin uyumlandırılma düzeyi ile

ölçülmelidir.

3) Kişilik, uyum, tutum ve öfke testleri: Sürücülerin araç kullanma ve trafiğe ilişkin tutum, davranış ve kişilik özelliklerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş olmalıdır. Sonuçları sürücüde güvenli sürücülük konusunda farkındalık yaratmak amacıyla merkezde yapılacak eğitimde ve sürücünün genel olarak değerlendirilmesinde kullanılır.